

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadržni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 47.

Sobota, 13. junija 1931.

Leto VI.

Izobraževalno delo nemške socialne de- mokratije.

Debata o izobraževalnem delu na
strankinem zboru v Leipzigu.

Po vseh državah, kjer obstoja
močno socialistično in strokovno de-
lavsko gibanje, polagajo delavske or-
ganizacije prav posebno važnost na
izobraževalno delo. Delavsko giba-
nje prireja tečajje, šole in prav mno-
go izobraževalnega dela pa opravijo
politične in strokovne organizacije
z diskuzijami in pojasnjenji aktu-
alnih vprašanj. Delavsko gibanje ve
namreč, da delavec sicer čuti in
pozna socialne in druge krivice, to-
da te mora tudi poznati in razumeti,
kako naj vodi borbo proti njim.

Na nemškem strankinem kongre-
su v Leipzigu je o kulturnem delu
stranke poročal Henrik Schulz. Na-
glašal je težave, ki ovirajo kulturno
delo: zniževanje mezd, policijska
cenzura, tako na primer zaplemba
filma »Na zahodu nič novega« itd.

Kulturno delo se je doslej vršilo
predvsem v političnih, strokovnih in
izobraževalnih organizacijah. Moder-
ni čas pa zahteva, da se naše kultur-
no delo prenese tudi v film in radij-
ske prireditve. Neodpušljiva malo-
marnost bi bila, če bi se socialistič-
no gibanje ne posluževalo teh mo-
dernih pomočkov za širjenje delav-
ske socialistične izobrazbe. Iz poli-
tičnih in kulturnih razlogov je posta-
lo to dolžnost stranke, dolžnost, da
izrazi vsakršno priliko, kjer je mo-
goče kaj storiti za napredek naroda.

Ze pred 25. leti je stranka osno-
vala na mannheimskem strankinem
kongresu centralni strankin izobra-
ževalni odbor, ki je gojil kulturno de-
lo doslej. Potrebe so pa danes večje,
dela in prilik za delo je več, zato
osnuje stranka socialistično visoko-
šolsko družbo, v kateri bodo sodelo-
vali strankarji učitelji, sodniki, zdrav-
niki in vseučilišni profesorji ter
drugi socialistični kulturni delavci
iz vse Nemčije. Ta ustanova bo kul-
turno z ozirom na moderne pomočke
za socialistično gibanje v Nemčiji
velikanskega pomena.

Poleg vsega mnogostranskega
kulturnega dela pa nemško delavsko
gibanje goji na primerni kulturni vi-
šini stoječo družabnost z najrazlič-
nejšimi prireditvami: veselice, šport,
umetniške prireditve itd.

Kulturno delo, ki ustvarja delav-
sko socialistično ideologijo, je tako
v Nemčiji, kakor povsod drugod,
najmočnejša duhovna vez velikega
socialističnega gibanja.

Zaključek mednarod- ne konference dela v Ženevi.

Prihodnja seja na Dunaju?

Seja Mednarodne konference de-
la v Ženevi je bila zaključena dne
9. t. m. Na zadnji plenarni seji je
ravnatelj Albert Thomas pobijal
teorijo, po kateri bi se morale meзде
prilagoditi višini cen. Prosil je še en-
krat vlade posameznih držav, da de-
lajo na to, da se ratificira Washing-
tonska konvencija o osemurnem de-
lavniku.

Avstrijski delodajalski delegat,
komercijski svetnik dr. Teodor
Schmidt, je izrekel željo, da naj bi
se bodoča mednarodna konferenca
dela, če bo takrat razorožitvena
konferenca v Ženevi, vršila na Du-
naju. Teга mnenja je mednarodna

Nezaposlenost

pred 16. mednarodno konferenco dela.

Sodr. dr. Ž. Topalović govori v imenu jugoslovanske delavske delegacije.
— Vsako desetletje se konjunktura poživljuje. Le s podružabljenjem pro-
dukcijskih sredstev je mogoče premagati krize in odpraviti brezposelnost.

Iz Ženeve.

Letošnje poročilo ravnatelja Med-
narodnega urada dela se bavi glavno
z vprašanjem nezaposlenosti. Poseb-
na komisija ekspertov je pretresala
to vprašanje in poročilo obširno raz-
laga rezultate dela te komisije. Kom-
isija je v glavnem objasnila stvar-
no stanje z ozirom na obsežnost ne-
zaposlenosti, razvitek industrije v
novih državah, racionalizacijo, izpo-
polnjevanje tehnike in na veliki raz-
voj kmetijske proizvodnje. Na pod-
lagi teh podatkov predlaga ravnatelj
stvarne praktične ukrepe, ki jih je
treba takoj pričeti izvajati; to so:
regulacija trga dela, mednarodne po-
godbe o selitvi delovne sile, sploš-
no zavarovanje nezaposlenih delav-
cev, velika javna dela v državah in
mednarodna dela. Glede skrajšanja
delovnega časa je vprašanje med de-
lodajalci in delojemalci sporno, zato
objavlja poročilo ravnatelja samo
mišljenje te in one strani.

Ob razpravljanju o poročilu se
je razvila velika polemika o nezapo-
slenosti na konferenci sami. Delavski
zastopniki stojijo odločno na stališču,
da se je tehnični napredek proizvod-
nje toliko razvil, da se utegne neza-
poslenost odpraviti samo, če se
skrajša delovni čas ter če se dvigne
kupna zmožnost širokih narodnih
množic, tako da ta more kupiti in
porabiti višek proizvodov, ki je na-
stal kot posledica izpopolnjene teh-
nike. To dvigovanje konzumne zmož-
nosti se pa more doseči le ali z zvi-
šanjem mezd, ali pa z znižanjem cen
proizvodov.

Za jugoslovansko delegacijo de-
lavstva je govoril o tem vprašanju
sodr. dr. Živko Topalović. Rekel je,
da kriza mora ostati tako dolgo, do-
kler bo trajalo kapitalistično gospo-
darstvo. V tem gospodarstvu se ne
vrši proizvodnja po načrtu, niti ni
gotovosti, da dobi izdelano blago
konsumenta. Vsak proizvajalec sku-
ša premagati svojega konkurenta in
po taki anarhistični proizvodnji na-
staja prenapolnjenost trga z blagom
in s tem neizogibna kriza. V krizi
nastopa po kapitalistični praksi takoj
odpuščanje delavcev in onim, ki osta-
nejo v delu, pa se znižujejo meзде
in podaljšuje delovni čas. Po trdit-
vah meščanskih znanstvenikov se
pride iz krize v večjo gospodarsko
prosperiteto (večjo proizvodnjo) sa-
mo na ta način, če se znižajo cene

blagu in s tem poveča krog konsu-
mentov. Toda cene se ne morejo
znižati, če se ne znižajo delavske
meзде. Toda to ni resnica. Znižanje
cen se lahko izvrši kot posledica
tehničnega napredka (na račun po-
množene in cenejše produkcije, op-
ur.), ali krize obstojajo tud ob nizkih
cenah in ob nizkih mezdah, kakor je
v sedanji krizi slučaj. Z zniževanjem
mezd in cen blagu se more voditi
konkurenčno gospodarstvo proti kon-
kurenci v drugi državi ter svojo ne-
zaposlenost prenesti v drugo državo.
Toda splošnost ima od zniževanja
mezd samo škodo, ker se s tem
zmanjšuje konsumentna zmožnost
prebivalstva in kriza postaja le hujska.
Prehod iz krize v prosperiteto v
kapitalističnem gospodarstvu se ne
vrši potom zniževanja mezd, marveč
še takrat, kadar so kapitalisti pris-
siljeni, da vrše svojo veliko misijo na
račun svojih velikih strojev. Če se
iznajde nov važen stroj, ki zmanjšu-
je produkcijske stroške, hite vsa ka-
pitalistična podjetja, da ga naroče.
To predvsem pospeši strojno proiz-
vodnjo; potom nje se pospešuje pro-
izvodnja kovin, nato proizvodnja
premoaga in tako se prenese oživlje-
nje z ene stroke na drugo, dokler
ne obseza vsega gospodarstva. Isto-
tako se vrši vsakih deset let izmena
starih obrabljenih strojev z novimi,
ki zopet nudi novo veliko zaposle-
nost. Ko se ta tehnična akomodacija
izvede, zopet nastopi kriza. Nade-
jamo se, da bo kriza že v bodočem
letu pričela ponehavati, ker je dese-
to leto, odkar se je v Ameriki priče-
la izvajati racionalizacija, to je za-
mena starih strojev z novimi. To bo
oživilo vse gospodarstvo ter dalo pri-
liko tudi delavskim strokovnim or-
ganizacijam, da bodo z uspehom iz-
vajale svojo borbo za skrajšanje de-
lovnega časa na štirideset ur teden-
sko. Ob času prosperitete se bo de-
lovni čas prilagojeval doseženemu
tehničnemu napredku. Z novim o-
življenjem gospodarstva nas čaka
novi veliki napor in novi uspehi.
Tedad bo tudi aktivnost mednarod-
nega urada dela znatno oživela. To-
da iz krize ne bo mogoče priti, do-
kler družba sama ne bo ravnala z
velikim produkcijskim aparatom in
dokler se ne bo proizvajalo po načr-
tu, da se zadovolji naprej znane kon-
sumske potrebe. Potom kriz prehaja
naša družba k ustvarjanju višjega in
dovršenejšega gospodarstva.

Francija in nemški nacijonalizem.

Leon Blum svari.

Marsikomu se ne zdi pravilno, da
nemška socialna demokracija ne iz-
zove padca Brüningove vlade.

Francoski socialist Leon Blum
pa sam odobrava postopanje nemške
socialne demokracije v članku fran-
coskega strankinega glasila. Povdar-
ja v svojem članku, da nemška so-
cialna demokracija vse stori, da za-
brani razširjenje nacijonalizma. Nem-
ška socialna demokracija je, tako
piše Blum, vse žrtvovala za borbo
proti nacijonalizmu in za mir ter ni
v tej borbi niti trenutka odnehala.

delodajalska organizacija. Tudi rav-
natelj Albert Thomas in podravna-

Francoski socialisti se čutijo solidar-
ne z njimi, ker niso podcenjevali na-
cijonalistične nevarnosti za Evropo.
Glavno vprašanje je, kako naj se
nemški nacijonalizem zunaj Nemčije
z uspešnimi pomočki pobija. Največ
utegne biti odvisno od Francije, da
bo s primernim zadržanjem podprla
nemško socialno demokracijo.

Zaraditega je pomembno, kako
bo postopala Francija z ozirom na
stahlhelmske manifestacije v Bres-
lavi, zaradi katerih je bilo v petek
stavljenih v zbornici več interpelacij.

telj Butler sta mnenja, da bi bil Du-
naj najprimernejši.

Nacijonalizacija ka- pitala.

Največja industrijska podjetja Slo-
venije prehajajo v last domačega
kapitala.

Avstrijski listi poročajo: Polom
»Avstrijskega kreditnega zavoda« na
Dunaju, ki ga sedaj avstrijska zvez-
na vlada z inozemsko pomočjo sku-
ša sanirati, je vplival tudi na »Kre-
ditni zavod za trgovino in industrijo«
v Ljubljani, ki je bil nekaka podruž-
nica »Avstrijskega kreditnega za-
voda« in je imel večino industrijskih
velepodjetij Slovenije v svoji odvis-
nosti, tako da je bilo mogoče, da so
sedaj domači denarni zavodi pre-
vzeli večino delnic »Kreditnega za-
voda za trgovino in industrijo«. Vseh
delnic je bilo izdanih 125.000
komadov po nominalni vrednosti
100 dinarjev, borzno vrednost so pa
imele 160 do 170 dinarjev za komad.
Konzorcij slovenskih denarnih za-
vodov, v katerem so med drugimi
Mestna hranilnica v Ljubljani, Hra-
nilnica dravske banovine, tovarna
Avgust Westen iz Celja, Konzorcij
»Jutra« in Zveza slovenskih zadrug,
je prevzel 110.000 delnic po 200 di-
narjev za komad. S tem preidejo v
last konzorcija tudi vsa podjetja
Kreditnega zavoda, med drugimi tu-
di: pivovarna »Union« v Ljubljani s
podružnico v Mariboru, Kranjska
industrijska družba na Jesenicah,
Železarna in livarna v Guštanju in
Tovarna za dušik v Rušah. — Bomo
videli, če bo domači kapital kaj bolje
skrbel za zaslužek domačih delav-
cev. Nekaj kapitalistov med zgoraj
naštetimi po jeziku ni jugoslovans-
skega porekla — to pa seveda z na-
cijonalizacijo nima nič opraviti. Ka-
pitalizem tolmači besedo »nacijona-
lizacija« po svoje. Delavci, glejte,
kako pojmujejo kapitalisti nacijonal-
nost, to je precej drugače kot pa o
tem vprašanju pišejo njihovi listi, ki
hočejo delavstvu soliti pamet.

Papež in Mussolini se zopet pogajata.

Vatikan ni za odločen boj proti fa-
šizmu.

Od početka spora med Vatika-
nom in Kvirinalom se je dne 8. t. m.
prvič oglasil italijanski poslanik Con-
te de Vecchi pri papeževem držav-
nem tajniku kardinalu Pacelliju k
daljši konferenci.

V javnosti velja splošno mnenje,
da želite Vatikan in Kvirinal mirne-
ga sporazuma.

Spor, ki je služil veliki propa-
gandi, se bo zaključil mirno, to je na
način, kakor da se sporni stranki
druga druge bojata.

Španski monarhisti ne bodo volili.

Izgovarjajo se na politični teror.

Špansko monarhistično združenje
je sklenilo, da se parlamentarnih vo-
litev ne udeleži, češ, da vlada one-
mogoča vsakršno opozicijo.

Pravi vzrok pa je seveda, da ne
bi dobili nič glasov in da ne bi za
take volitve nihče hotel dajati de-
narja.

Sovjeti so razpisali notranje po-
sujilo v znesku 1600 milijonov rub-
ljev pod parolo »Za zmago petletke«.
Vpisnice se telkom 10 let ne smejo
prodati. Delavci morajo podpisati
najmanj zaslužek treh tednov.

Nemška zasilna odredba ustvarja kritičen političen položaj.

Nemiri v Nemčiji.

Zasilna odredba obremenjuje z novimi davki ves nemški narod. V glavnem seveda delavce in nameščence, oziroma konzumente.

Obdavčenju, ki bi se morala nanašati na posest in velike dobičke, se upirajo stranke in organizacije. Odločno odklanja obdavčenje tudi zveza svobodnih strokovnih organizacij, ki je izdala posebno proklamacijo.

Politične stranke zahtevajo sklicanje državnega zbora, kar pa svet starešin odklanja. Vendar bo vlada mogla sklicanje parlamenta opustiti samo takrat, če se sama odloči za izpremo odredbe.

Nemška državna politika prihaja s tem v novo jako težko politično situacijo, ki bo tudi na gospodarstvo neugodno vplivala, kar utegne znat-

no podpreti fašizem. Socialna demokracija je svojo taktiko določila na lipskem kongresu, kjer je že predvidevala težko politično krizo ter apelirala na nemški narod, da varuje za vsako ceno republikansko demokracijo.

Barikade v Hamburgu.

V Hamburgu so komunisti in nezaposleni v nedeljo ves dan prirejali demonstracijske izprevede. Na meji med Hamburgom in Altono pa je prišlo do resnejših prizorov. Demonstranti so zvečer razbili svetilke in zgradili barikade, dokler je pričela policija streljati in je bilo več oseb ranjenih, okoli 50 pa aretiranih. Enake demonstracije so se vršile tudi v Duisburgu.

Velika stavka v Franciji.

117.000 tekstilnih delavcev stavka.

(I. G. B.) Podjetniki tekstilne industrije v severni Franciji so se že od nekdanj odlikovali po svoji trdovratnosti in zahrbtnosti. Delovni konflikti so zanje zlasti prilika za razhujskanje delavstva in dobro preračunan manever v zatajevanju razmer glede delovnih in mezdnih pogojev. Te nevedne tendence se navadno prikazujejo tako jasno, da se javno mnenje samo pridružuje delavstvu. Tako je bilo ob veliki stavki v zadnjem letu in to se dogaja zopet v sedanjem velikem boju. Nepošteno ravnanje podjetnikov obenem znatno krepki disciplino delavstva. Ko so podjetniki, ki so ob drugih prilikah dali jasno razumeti, da imajo sistematično in na daljšo dobo zasnovan načrt za progresivno zniževanje mezd že v žepu, takoj ob početku akcije skušali s pomirljivimi obljubami cepiti delavske vrste, je takoj nastala trdna enotna fronta delavstva. Od 125.000 delavcev jih je bilo že drugi dan v stavki 117.000. Na enotni nastop je tudi ugodno vplivalo, ker so podjetniki s svojo akcijo takorekoč kršili delovno pogodbo. Končno moramo še povedati, da ima francosko tekstilno delavstvo že od nekdanj skrajno slabe plače. S tem bojem se je tekstilno delavstvo samo odzvalo pozivu francoske zveze strokovnih organizacij, ki je izdala parolo, da naj se strokovne organizacije upro vsakršnim poizkusom zniževanja mezd. Taki poizkusi se morajo v Franciji že zaradi tega zavržati, ker so mezde tekstilnih delavcev v primeri z mezdami v stroki ino-

zemstva jako slabe in ker se v Franciji (v nasprotju z drugimi državami, kjer cene živilskim potrebščinam padajo) cene še danes na škandalozen način dvigajo.

Vsi ti razlogi so vzrok, da smatra vse francosko delavstvo ta boj za svojo borbo. Francoska zveza strokovnih organizacij je že uvedla veliko zbirko in izdala energičen poziv na vse delavstvo. V tem pozivu pravi zveza med drugim:

»Nepriemerne zahteve podjetnikov so združile delavstvo k odporu. Boj je pričel; končan mora biti zmagonosno. Kdor meni, da bo sedanjo krizo utegnil premagati z zniževanjem mezd, se vdaja ogromni prevari. Francoska zveza strokovnih organizacij pozivlja vse priključene organizacije, da takoj odrede preskrbo potrebnih sredstev. Ker naši tovariši na severu vodijo borbo v prid nam vsem, imajo tudi pravico na solidarnost vseh!«

Posredovanje v francoski stavki predilniških delavcev.

Predilniško delavstvo stavka že štiri tedne. Dne 8. t. m. je prevzel posredovanje prefekt v Lilleju. Podjetniki izjavljajo, da odstopajo od 10% znižanja plač, pač pa se morajo plače znižati za 4%, kar so v zadnjem času dovolili kot doklade. Delavce je posredovalec zaslusal v torek.

Približala se je rajši kožuharju in dejala:

»Bog pomagaj, batjuška, mi smo tako prestrašeni. Vedno prihajajo k nam nekakšne komisije, merijo, pa jemljejo moko, sladkor. Zato se bojimo...«

»Za nami ne bo nihče več vzel,« je napeto odvrnil kožuhar.

»Naj le ostane vse tam, kjer smo našli, ne odnašaj ničesar in ne skrivaj!«

»Hvala, batjuška.«

»Državljanica, ne potrebujem tvoje hvale. Mi opravljamo svojo dolžnost. Ali imate kakšne ljudi na stanovanju?«

»Bože mili, kakšne pa?«

»Ham, kakšne — služkinjo na primer?«

»O Bog, jaz delam vse sama.«

»Torej nimate nikakih poslov?«

»Nikakih, batjuška.«

»Poslušaj, državljanka. Jutri se vrnemo. Ampak, če najdem koga v hiši pred petimi popoldne — gorje tebi!«

»Še nekaj, batjuška, skoro bi bila pozabila. Imam še kozo.«

»Kozo? To pa ni v redu.«

»Zakaj ne bi bilo v redu? Saj sem plačala davek zanjo...« je odvrnila gospodinja in prebledela v lice.

»Nu, bomo videli. Kje pa je koza?«

Doma in po svetu.

Svoji lastni rablji. Francoski list »La Vie Catholique« je napisal oster članek proti politiki večjih evropskih držav, kakor Francije in Nemčije, pa tudi Zedinjenih držav, ker tekmujejo, kako bi navezale gospodarske stike z Rusijo. Rusija, pravi list, je najprej hotela zavojevati Evropo socialno. Ker se to ni obneslo, je Rusija pričela pripravljati gospodarsko zavojevanje Evrope. In evropske države, namesto da bi se branile, zlasti večje, pa se trudijo, kako bi s svojo politiko utrdile in fundirale rusko gospodarstvo, ki jim potem sede za vrat. Evropske države pošiljajo v Rusijo denar, delavce, stroje, inženere in kupujejo surovine zgolj zato, da dela industrija velike dobičke. Rusija se bo tako gospodarsko konsolidirala. Francija bo izbrisala 280 milijard dinarjev carskega dolga, samo da bo mogla stopiti v gospodarske stike z Rusijo. Če se je v Rusiji petletnica obnesla, je to zasluga evropskih držav. Tudi 43 velikih ameriških tvrdk je sklenilo z Rusijo kupčijske pogodbe. Tako so evropske države svoji lastni rablji. K tej jere-mijadi katoliškega lista pač ne moremo reči drugega, kakor, da je to znak, ki napoveduje v gospodarstvu znaten preobrat. Sedanji gospodarski sistem ekspropriacije se je preživel. Moral se bo socializirati, če se bo hotel razvijati naravnim potom. Ako bo delal naravnemu razvoju k podružbljenju večje in večje ovire, je naravno, da njegova dosedanja eksistenca ne bo več utemeljena. Delo in naravna dobra morajo služiti celokupnemu človeštvu, sicer postane kapitalizem v resnici svoj lastni rabelj. Družba naj služi človeštvu, pa bo prav. Zato pa trgovski stiki z Rusijo niso vzrok propada Evrope. Vzrok propada je le, ker se dobički te gospodarske politike ne porabljajo za splošnost. Vedno več ljudi je izročeni usodi in ti so dolžni poskrbeti za svojo eksistenco na način, ki je mogoč. Nam se torej zdi razvoj naraven, toda krivci so na desni.

»Slovenec« se strašno razburja, ker se Francija pogaja s sovjeti. Menda bo že vedela, kaj ji je prav? ...

Strelna ubila mater in otroka. Strahovito neurje, ki je divjalo v torek popoldne po vseh krajih Slovenije, je zahtevalo tudi človeških žrtv. Na Uncu pri Rakeku je pod nekim kozolcem vedrilo več ljudi. V kozolec je treščilo in je strelna ubila delavčevno ženo Marijo Kavčič in njeneža 5 letnega sinčka. Njena mati se je onesvestila, vendar ni bila

Odvedla je kožuharja h kozi. Potem so se možje poslovili. Gospodinji je mahoma odleglo. Bila je vesela, da ji niso ničesar vzeli.

Naslednji dan je bil pred hišo velik hrup. Stanovalci so našli popoldne stanovanja oplenjena. Sosedje so iskali gospodinjo, da bi jo obvestili o tatvini, ona pa se je skrila. Zakaj kožuhar ji je žugal s kaznijo, če bi se pred peto uro vrnila domov. Ko so jo le iztaknili, ji je rekla neka ženska:

»Zakaj jih nisi vprašala po izkaznicah?«

»Kako sem jih hotela vprašati, ko mi je rekel, da je vse v redu? O jaz butica! Razkazala sem jim sama, da so videli, kje lahko dobe kaj plena. Kaj naj storim?«

Neki sosed, ki očitno ni sočustvoval z žensko, je vprašal:

»Kaj pa koza? Ali je tudi ona v redu?«

»Jaj, jaj,« je vzdihovala nesrečna ženska. »Enkrat pridejo k tebi uradniki, pa jih imaš za falote in jim poveš v obraz. Država uvede postopek zaradi razžaljenja časti. Drugič pridejo lopovi, človek jih ima za uradnike — razočaranje je še večje. — Kakšno življenje je to? To je pasje življenje...«

Konec.

poškodovana. Po nekih krajih je padala tudi toča.

Slikar France Tratnik petdesetletnik. Dne 11. t. m. je dopolnil nardarjeni slikar France Tratnik petdesetletnico svojega rojstva. Tratnik je umetnik, satirik in karikaturist. Umetniki pa še danes ne vedo, v katero skupino bi ga uvrstili, ker je Tratnik samostojen, dasi moderen slikar.

Obsodba protifašistov v Milanu. V Milanu so svojčas umorili fašista Porca. Sedaj je bila porotna obravnava, v kateri je bil glavni obtoženec Telfi obsojen na 14 let in 2 meseca ječe, njegov brat in pomočnik Gavoletti pa vsak na 4 leta in 2 meseca.

Brezposelnost v Avstriji le počasi nazaduje. Uradno je ugotovljeno, da je bilo koncem maja 1931 v Avstriji skupno 208.852 brezposelnih, ki so dobivali podpore. V primeri z lanskim letom je letos število brezposelnih za 46.200 višje kot lani v istem času. Torej brezposelnost nikakor ne pada, temveč od leta do leta narašča.

V Dresdenu so se vršile te dni močne komunistične demonstracije pred palačo poslaništva Zedinjenih držav. Demonstranti so nosili napise: »Doli z ameriškim morilnim imperijalizmom! Za bratsko zvezo črnih in belih proletarcev! Proč z linčanjem naših črnih tovarišev!«

Komunisti blokirajo magistrat v Hamburgu. Mestni svet se je v sredo popoldne sestal na seji. To priliko so uporabili komunisti in so po vseh cestah, ki vodijo do magistrata, demonstriali. Komunistični občinski svetniki so imeli iz oken magistratne palače na demonstrante govore.

Naciji ne bodo plačali. V Münchenu je nacionalnosocialistični poslanec Göring na nekem shodu izjavil: »Bomo videli, kdo bo čez eno leto na krmilu, Brüning ali mi. Izjavljamo pa, da mi ne bomo plačevali dolgov, ki jih bo sedanja vlada napravila; zato pumpajte kolikor se še da!«

Politika je dober kšeft, ali koliko dobi poglavar nemških fašistov za obdržanje shoda. List »Volksfreund« v Braunschweigu je objavil originalno potrdilo narodno-socialističnega blagajnika v Münchenu na brunšviško podružnico omenjene stranke, iz katerega izhaja, da je Adolf Hitler prejel kot govornik na nekem shodu honorar v iznosu 2000 mark (27 ti-soč dinarjev).

Uradniki vrhovnega sodišča na Poljskem osumljeni komunizma. Varšavska kriminalna policija je aretirala več mlajših uradnikov vrhovnega poljskega sodišča radi suma komunistične propagande. Veliko pozornost so zbudile hišne preiskave pri najvišjem sodišču. Obenem je bilo aretiranih več komunističnih funkcionarjev.

V Švici ne bo smrtne kazni. Svet stanov je zavržel načrt, po katerem naj bi se z novim kazenskim zakonom uvedla smrtna kazen.

Ben Turner — plemenitaš. Angleška delavska vlada ima težko borbo z lordsko zbornico (gorenja zbornica). Macdonald je zagrozil, da bo lordsko zbornico odpravil ali pa bo imenoval tovariše iz delavske stranke za lorde, da postanejo člani zbornice in dobi v njej delavska stranka vpliv. Sedaj je postal znani strokovničar in voditelj delavske stranke Ben Turner lord in član lordske zbornice. — No, če ne gre drugače, je tudi ta metoda politične borbe za vpliv v zakonodajni korporaciji dobra.

Komunisti v Španiji povzročajo stalno nemire: v Barceloni so se spopadli komunisti in socialni demokrati ter je bilo 15 delavcev ranjenih. Komunisti so hodili po tovarnah in so pozivali delavce k splošni stavki. Delavce, ki se niso hoteli odzvati, so komunisti napadali. Posredovala je policija. V asturskih rudnikih je prišlo med stavkujočimi in stavkokazi do spopadov. Stavkujoči so začeli s sabotažo in so več rudniških naprav uničili.

Pantelejmon Romanov:

Pasje življenje.

»Dobro. Zapri kovčeg!« je dejal kožuhar čez nekaj časa.

Gospodinji se je odvalil kamen od srca. Obšla jo je nekakšna blaženost, imela je občutek, da gleda angele v nebesih. Zdaj se je res prekrizala.

»Kaj pa ta, ali ne boste izmerili tudi tega?« je vprašala, kažoča na tretji kovčeg.

»Dovolj, državljanka, tega poznamo že na oko,« je odvrnil kožuhar.

»Tedaj je vse v redu?« je vprašala preplašena žena.

»V redu,« je suho odvrnil dozdevni komisar.

Njena hvaležnost zaradi tega odgovora je bila tolikšna, da ni vedela, s čim bi mu sama postregla. Da se mu vsaj nekoliko oddolži, ga je peljala v kot in rekla:

»Batjuška, tu je še en zabojček. V njem imam malo srebrnine, ki sem jo kupila za svoje krvave žulje.«

»Tudi to je v redu,« je dejal kožuhar.

Soseda, tista, ki jo je bila že prej enkrat opozorila, naj ne stoji kot solnat steber, pa jo je dregnila: »Vprašaj ga vendar, kaj je v redu.« Gospodinja pa bi se bila, da ni bil takšen trenutek, razhudila nanjo.

Polom dvanajstero ameriških bank. Iz Chikage poročajo, da je tamkaj zopet bankrotiralo dvanajstero manjših bank, katerih skupni kapital je znašal 21 milijonov dolarjev — preko ene milijarde dinarjev.

Jurij Stephenson, iznajditelj lokomotive, je bil sin delavske rodbine. Rojen je bil 8. junija 1784 v Wylamu pri Newcastleu. Vstopil je najprej kot preprost rudniški delavec v Darlingtonu pri premogovniku. Kot izredno nadarjen delavec je postal kmalu paznik pri sesalkah, kar mu je omogočalo, da je študiral tehniko naprav ter končno mislil na to, kako bi se premož prevažal iz jam s strojno silo. Ta problem so takrat reševali inženjerji in znanstveniki, toda model stroja se jim ni posrečil. Leta 1821 so hoteli graditi konjsko železnico pri rudniku. Tedaj stopi Stephenson k ravnatelju Peaseju in mu pove svoj načrt. Napraviti je hotel stroj, ki bo tako močan kakor petdeset konj. Ravnatelj mu izprva ni prav zaupal. Vendar je pooblastil Stephensona, da vodi gradbo nameravane železnice. Ravnatelj je, ko se je delo posrečilo, z njim ustanovil prvo tovarno lokomotiv v Newcastleu. Njegova iznajdba je v glavnem odgovarjala današnji lokomotivi. Izpopolnitev se je vršila naglo. Dne 27. septembra 1825 je že vozil prvi na progi Stockton-Darlington Stephensonov stroj javno reden vlak, ki je štel 12 tovornih in 22 osebnih voz s 45 osebami. Počasi je pa vozil ta vlak, zakaj prevozil je le 10 km na uro. Hitrost se je pa naglo večala, zakaj že mesec pozneje je vozil Stephensonov vlak do 24 km na uro. Leta 1829 pa je znašala hitrost že 49 km na uro. Tako je delavec Jurij Stephenson postal duh velike dobe, revolucionarne dobe v narodnem gospodarstvu, a sam je umrl zapuščen.

Mična zgodba o pekovskem pomočniku — baronu. V Berlinu se je pripetil ta-le žalostno-vesel dogodek: Bogata dama je pred meseci v neki ugledni družbi spoznala gospoda, ki je bil nadvse eleganten in se ji je predstavil za barona Edgarka Altena, komornika princa Friderika Viljema pruskega. Dama se je kajpada zaljubila v naslov uglednega kavalirja in njeni sorodniki so bili silno veseli take sijajne partije, to tembolj, ker je namišljeni baron trdil, da je velik prijatelj bivšega nemškega prestolonaslednika. Nekega dne je prišel bomo doči zet v prvo »zadrego« v trenutku, ko mu je tašča podarila v spomin na zaroko avtomobil, vreden 40.000 mark. Težave je baje imel pri prodaji svojih posestev. Brez obotavljanja mu je družina izvoljenke nudila prvo pomoč v znesku poldrugega milijona dinarjev. Brez pomisleka mu je hotela družina novepečene »baronice« tudi takoj izročiti neko veličansko založništvo. Toda prokurist tvrdke pa ni imel nič kaj dosti zupanja v »barona«, pa je na lastno pest najel privatnega detektiva, ki bi naj zasledoval »baronovo« preteklost. Ko so baš hoteli napraviti pri notarju pogodbo in prepisati premoženje na »barona«, se je v istem trenutku pojavila policija in sleparskega barona aretirala. V namišljenem komorniku je policija spoznala 42letnega brezposelnega peka Laakeja, ki je v Berlinu bival neprijavljen in je bil že enkrat zaradi enakega trika predkaznovan, ko je prevzel neko veliko restavracijo v namem, pa je potem vse vnovič, kar ni bilo trdno pribito, prodal. Pač pa je bil Laake nekoč sluga princa Friderika Viljema.

Stekleno palačo namerava mestna občina v Münchenu na istem mestu zopet sezidati.

Na Rumunskem petrolejska poplava. Budimpeštanski listi poročajo o silni erupciji novih močasnih petrolejskih vrceev pri vasi Dura Oknica na Rumunskem. Dnevno priteče za 200 vagonov petroleja, katerega ne morejo zajeti, vsled česar je cela okolica podobna jezeru, po katerem se delavci in kmetje vozijo s čolni.

Gnezda in legla delavske tuberkuloze.

Najstrašnejša bolezen, na kateri hira in umira naše delavstvo, je tuberkuloza. Da dobimo realno in popolnoma objektivno sliko o vsakoletnih žrtvah, katere zahteva tuberkuloza od našega delavstva in od našega narodnega gospodarstva, navajamo v sledečem nekaj statističnih podatkov OUZD-a v Ljubljani:

V letu 1928 je bilo bolnih na tuberkulozi 2278 ali 2,56% vseh zavarovancev. Bolezensko-podpornih dni je zahtevala tuberkuloza v tem letu 173.919, kar znaša 18,43% vseh bolezensko-podpornih dni. Na vsakega zavarovanega delavca je odpadlo 1,95 bolezensko-oskrbnih dni vsled tuberkuloze. Radi tuberkuloze je umrlo 184 delavcev, kar znaša 34,64% vseh smrtnih slučajev.

V letu 1929 je bilo bolnih na tuberkulozi 2067 ali 2,18% vseh zavarovancev. Bolezensko-podpornih dni je zahtevala tuberkuloza v tem letu 132.544 dni, kar znaša 13,52% vseh bolezensko-podpornih dni. Na vsakega zavarovanega delavca je odpadlo 1,40 bolezensko-oskrbnih dni vsled tuberkuloze. Radi tuberkuloze je umrlo 135 delavcev, kar znaša 23,98% vseh smrtnih slučajev.

Na vseh podporah (v gotovini, naravi in storitvi) je izdal OUZD v Ljubljani od 1. julija 1922 do 31. decembra 1930 Din 238.637.710,13. Od svoje ustanovitve pa do danes je OUZD v Ljubljani izdal za bolno delavstvo že

¼ milijarde dinarjev.

Od tega zneska odpade ca. 20% ali ca.

50 milijonov dinarjev

samo na tuberkulozo.

Naše narodno gospodarstvo je izgubilo radi tuberkuloze od 1. julija 1922 pa do 31. decembra 1930 samo pri članstvu OUZD-a v Ljubljani

1.158.139 delovnih dni.

V tem niso všteti dnevi zdravljenja tuberkuloze od 52. tedna dalje, kakor tudi ne izguba delovnih dni vsled smrtnih slučajev.

Kakšne ogromne številke bi dobili, ako bi poleg gornjega računali še tuberkulozna obolenja svojcev članov OUZD-a, nadalje tuberkulozna obolenja delavcev, ki niso zavarovani pri OUZD-u (rudarjev, železničarjev ter privatnih, javnih in državnih nameštencev) in tuberkulozna obolenja svobodnih poklicev (industrijev, trgovcev, obrtnikov in kmetov)?

Z absolutno sigurnostjo smemo torej trditi, da zahteva tuberkuloza v Dravski banovini vsako leto tisoče človeških življenj in sto milijonov izdatkov.

Zrak je silno pokvarjen. Številni strokovnjaki se trudijo, kako bi olje zajeli. V celi okolici ne sme nihče prižgati niti vžigalice.

Petrolej namesto pitne vode. Občina Kiezling pri Klosterneuburgu bi rada zgradila vodovod. V to svrhu so se vršila na več krajih vrtanja. Na nekem prostoru so vrtali 57 metrov globoko in glej, namesto pitne vode je privrelo pravo mineralno svetilno olje.

Češka grofica Pongratz je zažgala žitne zaloge, da bi prislepčila zavarovalnico. List »Česke Slovo« poroča, da je bila grofica Pongratz, ki ima velika posestva na Slovaškem, aretirana radi sleparije, ker je zažgala lastne zaloge žita v vrednosti več milijonov čeških kron, da bi prejela mastno zavarovalnico. Grofica je bila sicer radi tega zločina že pred sodnijo, toda dokazala je svojo nedolžnost, nakar ji je zavarovalnica izplačala zavarovalnino v izmeri 75%. Naknadno so dognali, da je sleparska aristokratinja najela krive priče. Ogenj je zanetila najbrž sama.

Angleška podmornica se je potopila. Glasom poročila britanske admiralitete se je podmornica »Poseidon« dne 9. t. m. severno od Weihaweija na Kitajskem vsled trčenja z neko ladjo potopila. 22 mož posadke je utonilo, za ostalih 18 pa se ne ve, da-li so še živi ali pa so že tudi mrtvi.

11letnega otroka snedel. Iz New Yorka poročajo: V bližini mehianskega mesta Pueblo je neki delavec priznal, da je umoril 11letno dekletce in dele trupla snedel. Končno je še cinično izjavil, da mu je meso dobro teknilo.

Tudi Ti pridobivaj naši „Delavski politiki“ nove naročnike.

Merilo delavske zavednosti je delavski tisk. Zato moraš tudi Ti pridobiti »Delavski Politiki« še vsaj enega novega naročnika.

Delavec, nameščenecl pomni-ta, da Vajine interese zastopa le

Lepi lasje — vzlic vročini in prahu!

Zlasti kadar je vroče, je treba, da si umivate lase z Elida Sham-poonom. Tako Vam ostanejo lasje vedno zdravi in negovani, Vi sami pa se počutite prijetno osveženi!

Vsak teden po enkrat si umijte glavo!

ELIDA SHAMPOO

Maribor.

Tiger mariborski častni meščan. Kdo se smeje? Prav res. Kakor poročajo listi, so nekje skuhal predlog, da se podeli častno meščanstvo gg. Clemenceauju in Tardieuju kot priznanje posebnih zaslug, ki sta si jih stekla za Maribor.

Zopet samomor vajenca. V sredo, dne 10. t. m. so okrog 18. ure našli stanovalci na podstrešju v Taborski ulici 16 obešenega pekovskega vajenca Karla Kozarja. — Poklicani zdravnik je zamogel konstatirati le smrt. Tik pred samomorom je obiskal Kozar še svoje starše, ki stanujejo tudi v Taborski ulici, od tam pa se je vrnil zopet k svojemu mojstru g. Francu. Kaj je 16 letnega mladeniča dovedlo do obupnega dejanja, še ni ugotovljeno. Vsekakor je značilno, da je v razdobju par mesecev to že drugi slučaj, da si je vajenec samovoljno vzel življenje. Dolžnost oblasti je, da vsak tak slučaj strogo preišče ter da skuša ugotoviti ozadje teh samomorov.

O tujskoprometni znamenitosti v Mariboru poročajo zadnje dni mariborski listi. V mislih imajo Tri ribnike. Malo pozno, vendar ne nepozno, so se spomnili na to. Tudi nas veseli vsako olepšanje in moderniziranje Maribora in njegove lepe okolice, zlasti krčevinskega predela. Ampak radio in tistih par žarnic še ni vse; predvsem je treba tudi teren in pota krog ribnikov urediti; cesta je ponekod razdrapana, da je joj. Zlasti pa naj pristojna oblast, t. j. krčevinska občina, prepove divje vozarenje z motornimi vozili mimo Treh ribnikov, ki brezobzirno skrope z blatom in dvigajo oblake prahu. Vsaj v tem kotičku naj bi človek našel mir.

Umetnost krematorijev. Delavci mestnega električnega podjetja so kopali pred škofijsko palačo na Slomškovem trgu jama za postavitev droga za električno obločnico. Pri tem kopanju so našli mnogo človeških kosti in lobanj. To ni posamezen slučaj, ampak skoraj pri vsakem kopanju se najdejo preostanki mrličev in gospodje zgodovinarji nam sporočajo, da je bilo pred tolikimi in tolikimi leti na tem in tem mestu pokopališče. Tako n. pr. je bilo pokopališče v graškem predmestju, ob sedanji Aleksandrovi cesti, kjer so našli mnogo človeških kosti, ko so kopali temelje za teraso kavarne »Jadran«. Tudi sedaj ne poroča glasilo kat. akcije, da je bilo na sedanjem Slomškovem trgu nekoč pokopališče. Torej vsepovsod sama pokopališča. Izgleda, da je navsezadnje ves teritorij sedanjega mesta eno samo pokopališče. Ne zdi se človeku prijetno, tudi če se popolnoma otresemo vseh predsodkov, da je mestni teren s človeškimi ostanke takorekoč nastlan in še bolj, da se te preostanke, celo pred več sto leti umrlih, prekopava ter premetava. Ta okolnost nas še bolj utrjuje v mnenju, da je moderno sežiganje mrličev tudi iz tega ozira zelo potrebno ter umestno. Zato bi bilo res treba stremeti za tem, da pride tudi

Književnost.

»Svoboda«. Junjska številka revije »Svoboda« ima sledečo vsebino: Na uvodnem mestu je razprava »Kapitalizem in socializem po svetovni vojni«, ki je prirerjena po znanem Bauerjevem delu »Kapitalismus und Sozialismus nach dem Weltkrieg«. Za »Svobodo« prireja to stvar Talpa. Z zanimanjem jo bodo brali naročniki revije, nekaj posebnega bo pa za naše strokovnjake, ki streme za široko znanstveno in kulturno vzgojo. Razprava se bo v prihodnji številki nadaljevala. V tej številki se nadaljujeja Pantelejeva povest »Ura«, razprava o marksizmu in odlomek iz romana »Kavčuke«. Vilko Ivanuša se je oglasil s prozo. Njegovi »Majski spomini« so sveži in opojni, resnični in svetli, kakor majsko solnce. Pesmi sta prispevala Vladko Klemenčič in Tone Čufar. Prvega srečamo tokrat prvič v »Svobodni« in pričakujemo, da nam zopet še katero iz življenja proletarskih otrok. Čufarjeva »Pomladna elegija« je trpká slika iz proletarskega življenja, naslikana s čudovito barvanimi besedami. Aktualna je razprava o Versailleskih volitvah, ki jo je napisal R. Golouh in pa Kristanov prispevek o izobraževalnem delu med avstrijskim delavstvom. Oba članka zaslužita pozornost in zahtevata poglobitev v dejanske razmere. Med ocenami so važni podatki iz svetovne književnosti, o delovanju »Prosvetne matice« v Ameriki, kritika Zgečeve brosure o spolni vzgoji in drugo. Med raznim je zapisanih nekaj iveri iz vsakdanjega dela in boja. Med njimi je najzanimivejša tista o kršč. socializmu. Iz ostalih rubrik je treba omeniti dramatiko, kjer vidimo uspeh naših del. odborov, ki lepo napredujejo. Tudi ta številka »Svobode« kaže, da je revija vedno na stalni višini. P.

naš Maribor čimprej do svojega krematorija.

Kdo je pevec? Pevski odsek »Svoboda« je poveril nadaljnje vodstvo svojega zbora g. Faganelliju, poleg tega pa izvede tudi temeljito reorganizacijo zbora. Ob tej priliki se sprejemajo novi pevci. Pozivajo se delavci in delavke, ki imajo interes za zborovsko petje, da se do konca tega meseca prijavijo. Prijave se sprejemajo do konca junija vsak četrtek od pol 8. do pol 9. ure v društvenem lokalu na Slomškovem trgu 6.

Izpitni na moškem učiteljsku. Te dni so pričeli polagati na tukajšnjem moškem učiteljsku zrelostne izpite. Izpraševanje bo trajalo do 18. t. m. in je k izpitu pripuščenih 41 učiteljskih kandidatov.

Več strelav je oddal vojak, ki straži vojaško skladišče sena v Stritarjevi ulici, minuli pondeljek ponoči, ki so povzročili mnogo strahu pri stanovalcih bližnje okolice. Vzrok streljanja je bil poskusni alarm vojaštva za slučaj, da bi nastal ogenj.

Mesarja so zasačili. Mestno tržno nadzorstvo je prišlo te dni na sled nekemu mesarju, ki ni klal živine v mestni klavnici, temveč neke izven mesta in je nato uvažal meso na skrivaj. Meso je imel shranjeno v neki hladilnici na umazanem snegu, ki si ga je v zimskem času preskrbel kar s ceste. Mestno tržno nadzorstvo e ob tej priliki zaseglo večjo količino mesa.

Otvoritev Pohorskega doma mariborskih mestnih uslužbencev se bo vršila v nedeljo, dne 14. t. m. ob 10. uri dopoldne.

Občni zbor »Ljudske univerze« se je vršil v pondeljek, dne 8. t. m. v društvenem lokalu, na katerem je podal odbor obširno poročilo o stanju in delovanju društva v minulemu letu. Po vsestranski debati se je izvolil nov odbor, katerega tvorijo po večini člani starega odbora.

Riziko dela. V tekstilni tovarni Doctor & drug je tam zaposlena 26 letna delavka Repolusk Frančiška prišla pri opravljanju dela preblizu stroja, ki jo je zgrabil in ji zmečkal desno roko. Ponesrečenki je nudil prvo pomoč rešilni oddelek, nato pa je bila oddana v splošno bolnico v nadaljnjo bolniško oskrbo.

Kolinska

Naša hrana Kolinska cikorija

Nezgode. Minuli torek je v Mlinški ulici padla zasebnica Antonija Čep in pri padcu zadobila na glavi tako težke poškodbe, da so jo morali oddati v bolnico. Posestnik Rok Lepej iz Kamnice pa je z žogo toliko časa dražil kravo, da ga je žival z rogovi pošteno nagradila. Tudi njega so morali prepeljati v bolnico.

Dvokolo znamke »Opel« je minuli torek ukradel neznan tat pri vrtnarju Steinbrennerju na Koroški cesti. Ukradeno dvokolo je vredno nad 1000 Din.

Tudi čolni niso varni pred tatovi. Minulo nedeljo ponoči je bil ukraden ob dravski obali pritrjen čoln, last g. E. Käfferja. Čoln je meril okrog 5 m in je stal nad 800 Din.

V stranskih ulicah ceneje kupujete, nego v prometnih. Kupujte v trgovini Ljudske tiskarne, Slomškovo trg 6, da se o tem prepričate.

Ptuj.

V sredo, dne 10. t. m. ob pol 8. uri zvečer smo spremili k zadnjemu počitku Lesnikarja Karla, sina čevljarkega mojstra v Ptuj, ki je član naše »Svobode«. Neozdravljiva bolezen je tirala mladeniča v obup, da si je prostovoljno vzel življenje. Pri Hajdini se je vrgel pod brzovlak, ki je nesrečnika hudo razmesaril. Prošt g. Zažar je odklonil pogrebni obred, ker je mladenič izvršil samo-

mor. Zato se je pogreb vršil brez duhovnika, kar je za Ptuj vsekakor mala izprememba. O tem pogrebu se je mnogo govorilo, zlasti pa med pogrebci, ki so bili vsi drugačnega mnenja kot pa g. prošt. Pokojnika je spremilo na zadnji poti veliko število občinstva, delavcev, delavk in obrtnikov. Pevski odsek »Svobode« mu je pri odprtem grobu zapel dve žalostinki, ki sta slehernega globoko ganili. Marsikatero oko je bilo solzno. Družini izrekamo naše sožalje!

Zadružno gibanje v Senovem pri Rajhenburgu.

Petletnica obstoja konzumne in stavbene zadruge »Delavski dom«.

15. februarja letošnjega leta je minulo 5 let, odkar obstoja v našem kraju podružnica »Delavskega doma« iz Trbovelj. Mlado zadružno gibanje je moralo v tem času biti srđite boje, da se je uveljavilo. Nasprotniki zadružne ideje so mu opetovano prorokovali pogin. Vsak tak poskus je znalo zadružno vodstvo z zvestimi zadružniki odbiti. Zgodilo se je baš obratno, kar so nam prorokovali: vsi neslavni proroki in zagriženi nasprotniki so že zdavnaj uvideli, da je močnejši »MI« nezlomljiv. Zadružna trgovina ne sloni na običajnih trgovskih reklamnih trikih, temveč na realni podlagi. Časi verižnikov so za nami, in zadružni pokret od dne do dne prodira v najširše plasti. Ideja slavni rohdalskih tkalcev tudi v našem kraju pospešuje osamosvojitve ponižanih.

Kako velikega pomena je za delavstvo lasten dom, to zna ceniti samo zavedno delavstvo, ki zna doprinesati žrtve. Kako žalostni so spomini na čase, ko delavstvo še ni imelo svojega zavetišča. Danes je drugače. Delavske organizacije se nahajajo pod lastnim krovom: Svoboda, Zveza rudarjev Jugoslavije, Delavska godba, poverjenišvo Cankarjeve družba, vse je združeno pod eno streho. Skratka: Delavski dom je za zavednega delavca — ponos!

Zadruža pa razen tega nudi tudi svojim članom in članicam s polno vplačanim deležem, ki znaša 50 Din, podporo iz svojega podpornega sklada za slučaj bolezni in smrti po naslednjih določilih tega pravilnika, sprejetega na občnem zboru dne 19. aprila 1931:

- Po 1. letu članstva do 3. leta in nakupovanju svojih potrebščin v zadružnih prodajalnah po 4tedenski bolniški dobi oženjenemu Din 150.—, samcu Din 100.—
- Od treh do pet let članstva in nakupovanja svojih potrebščin v zadružnih prodajalnah po 4tedenski bolniški dobi oženjenemu Din 200.—, samcu Din 150.—
- Od pet let članstva dalje in nakupovanja svojih potrebščin v zadružnih prodajalnah po 4tedenski bolniški dobi oženjenemu Din 250.—, samcu Din 175.—
- Podpora za slučaj bolezni prejme član ali članica največkrat dvakrat v enem letu.
- Za slučaj smrti člana ali njegove žene se izplača po dvehletnem članstvu in nakupovanju potrebščin v zadružnih prodajalnah Din 300.— kot posmrtnina.
- Vse podpore se izplačajo v blagu ali potom odpisa na že prejeto blago.

Vsem omalovaževalcem tega široko-grudnega sklepa zadruge pa velja sledeče pojasnilo, da naš namen ni reklamni humbug za prodajo fižola, kajti slične reklame radevolje prepuščamo privatni trgovini. Naša propaganda mora služiti veliki ideji, dvigniti delavska duševno in ga gospodarsko osamosvojiti.

Marsikaj bi delavstvo lahko imelo in doseгло, če bi cenilo in spoštovalo svoje veliko delo, če bi svoj težko prislužen denar znalo obrniti v svoj prid in za svoja podjetja.

Marsikateri zadružnik je tudi tak, da pozna zadružo samo v sili, sicer je pa zablavljač in mu nobena stvar ne ugaja. Kdor misli, da mora biti katerakoli delavska institucija »molzna krava«, sliči trotu. Kdor nič ne da, ne more nič zahtevati in nima absolutno nobene pravice kritizirati delo ustvariteljev! Kdor pričakuje rešitev od zgoraj, tega bo življenje poučilo drugače.

Delavstvo, ki čaka in gleda, kako pečica zavednega proletarijata dela, je nezavedno in škoduje naši stvari! Kdor ni z nami, je proti nam! —lb—

Vsakdo mora čitati
Fr. Žgečevu knjigo

o spolni vzgoji

Stane 8 Din in se dobi
v vseh knjigarnah. ---

Meh za smeh.

Učitelj: »Če gre šest dečkov na Savo, a so starši trem prepovedali, da bi se kopali — koliko dečkov se gre potem kopat?«

Razred (enoglasno): »Šest!«

Grafolog: »Oseba, ki je pisala te vrstice, je mož, ki se odlikuje po svoji potrpežljivosti, milobi in prav posebni prizanesljivosti.«

»Izborno! To je pisava mojega novega krojača, pri katerem sem naročil šest novih oblek.«

»Včeraj sem videl vašega očeta. Kako častljiv mož in kako lepe, snežnobele lase ima.«

»Da, za te se ima zahvaliti samo meni!«

Telefonski pogovor: »Prosim povejte vendar gospodu doktorju, naj takoj pride — naš mali je požrl šivanko!«

»Gospod doktor je ravno zaposlen — ali rabite, milostljiva, šivanke takoj?«

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti vo najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE	Din 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET:	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2

in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bode uverili o resničnosti naših navedb. Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu! Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno:

Pazite se vred ponaredbami!

Vrsta

Tek. štev.

Prodajna cena 50 Din Prodajna cena 50
Pazite na gornjo ceno

Litro se en zvezek!

od
Papirnice

Ljudske tiskarne
Slomškovo trg 6

**Kupujte svoje
potrebščine
pri naših
inseren-
tih.**

JAKOB KOVAČ, Celje,

diplom. krojaški salon,

Razlagova ul. 6, blizu Delavske zbornice

priporoča svoje izdelke na mero in sicer vse vrste oblek za gospode, dečke in turiste. Oglejte si izložbo. Za člana „Prijatelji prirode“ 10% popust.

BRUŠENJE

vseh vrst se izvršuje po skrajno znižanih cenah in strokovnjaško v najkrajšem času.

Stroji za striženje las se prevzamejo v brušenje z jamstvom.

Istotam velika zaloga kvalitetnega nožarskega blaga, škarij, aparatov za britje i. dr.

SPECIALITETA: Ročno kovani noži za vrt in cepljenje ter mesarski noži.

F. TOMASCHITZ, nožar,
Maribor, Slovenska ulica 5.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Rotovski trg šte. 6.

Posojila dajemo po
ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 7%
proti trimesečni odpovedi.